

A karcagi zsidóság története

Az 1840-es években kezdtek el betelepülni az első zsidó családok Karcagra, de a szabadságharc előtt a mezőváros állandó izraelita lakossággal még nem rendelkezett. A kereskedelmi tevékenységet űző zsidó személyek csak, mint bérlők éltek a városban.

1857-től jelentek meg az első utalások izraeliták számára kiadott letelepedési engedélyekre. 1860-ban számukra is lehetővé vált az ingatlanvásárlás, így a Medgyesi utca fokozatosan izraelita utcává vált. Itt kaptak helyett a zsidó élethez nélkülözhetetlen épületek: kóser mészárszék, a zsidó tulajdonú Kertész nyomda, iskola stb.

Az első világháborúig a helyi zsidóság helyzete kedvező volt a városban, de a 30-as évek közepétől egyre erősödött az antiszemitizmus.

1855-ben alakult meg a Karcagi Hitközség. Rabbijukká Sfirsh (Friss) Márkot választották.

Hosszú évtizedeken keresztül Debrecen és Budapest között a Karcagi Hitközség volt az egyetlen Ortodox Hitközség. A mostani templom építését 1898-ban kezdték meg. A Karcagi Zsidóság legszebb napja 1899. március 20-án a templom felavatásának a napja volt.

1944. márciusát írunk.

A zsidók nem hagyhatják el többé a várost. Minden 6 éven felüli zsidónak sárga csillagot kell viselnie, majd ezt követi a városi gettó kijelölése. Innen Június 18-án a vasútállomásra szállították őket. A vonat elindult Szolnokra. Ott a cukorgyárba kerültek, majd 10 nap után elindultak a vonatok két irányba, Auschwitzba és Ausztriába, koncentrációs táborokba.

Az egyik Ausztria felé tartó szerelvényen utazott az akkor 7 éves Herszkó Ferenc, ő családjával együtt túlélte a háborút és 2004-ben Kémiai Nobel-díjat kapott. Karcag első Nobel-díjas díszpolgára.

A vészkorszak kezdetén a karcagi izraelita közösség 778 főből állt. Közülük 461-en gázban, tűzben, fagyban és puskatűzben kegyetlenül pusztultak el csak azért, mert zsidók voltak.

Néhány család kivételével a deportálásból visszatért karcagi zsidók szétszéledtek a világ különböző pontjaira.

**„A felejtés száműzetés,
az emlékezés szabadulás.”
Báál Sem Tov**